

XLI. A központi költségvetés kamatelszámolásai, tőkevisszatérülései, az adósság- és követelés-kezelés költségei

A XLI. A központi költségvetés kamatelszámolásai, tőkevisszatérülései, az adósság- és követelés-kezelés költségei fejezet egységes szerkezetben mutatja be az adósság-szolgálat 2007. évi folyó kiadásait és bevételeit.

A központi költségvetés adósságával kapcsolatos folyó kiadás 2007-ben 1 112 655,5 millió forint, melyből 1 100 032,6 millió forint a kamat- és 12 622,9 millió forint az egyéb kiadás.

A tőke- és kamatbevételek együttes összege 2007-ben várhatóan 66 365,7 millió forint, amelyből 62 823,5 millió forint a kamat- és 3 542,2 millió forint a tőkebevétel.

1. Cím: A devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A devizaadósság után fizetendő kamatok 193 878,2 millió forintot tesznek ki 2007-ben, amely az összes kamatkiadás 17,6%-át jelenti.

A kamatkiadások növekedésének oka egyrészt, hogy a devizaadósság nominális összege a jelentős nettó kibocsátások következtében az elmúlt években emelkedett, és ez a tendencia 2007-ben is folytatódik, másrészt az átlagos deviza kamatláb az elmúlt évek tendenciájával ellentétben 2005 vége óta növekszik. További kiadásnövelő tényező, hogy a 2007-re tervezett technikai devizaárfolyam magasabb a 2006-ra várható átlagárfolyamnál.

A devizában fennálló követelések várható kamatbevétele 150,3 millió forint.

1. Alcím: Devizahitelek kamatelszámolásai

A devizahitelek kamatelszámolásaival kapcsolatban összességében 41 342,8 millió forint kifizetés várható 2007-ben.

Az alcímen belül található az állam által nemzetközi pénzügyi szervezetektől és külföldi pénzintézetektől felvett hosszú lejáratú devizahitelek külföld felé történő kamatfizetése, illetve bevételként ugyanezen hitelek belföldi adósainak kamatfizetése a költségvetés felé. Itt szerepelnek továbbá az átvállalt hitelek kamatai, valamint az 1999-től felvett piaci hitelek és belföldi devizahitelek is.

A nemzetközi fejlesztési intézmények (NFI) közül a Világbank (IBRD), az Európai Beruházási Bank (EBB), a Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD), valamint az Európa Tanács Fejlesztési Bank (CEB) felé áll fenn kamatfizetési kötelezettség 2007-ben. Az 1999-től felvett piaci devizahitelek kamatelszámolásai jogcímcsoport az 1999-től 2006-ig felvett piaci szindikált hitelek kamatkidadásait tartalmazza. Az MNB-vel szemben fennálló devizahitel kamatterhe 2007-ben növekszik, amit az előrejelzésnél figyelembe vett devizaárfolyamok és kamatlábak 2006. évinél magasabb szintje magyaráz.

Az NFI hitelek egy részét az állam belföldön továbbkölcsonözte, aminek kamatfizetéseiből a költségvetésnek 2007-ben 31,7 millió forint bevétele származik.

2. Alcím: Devizakötvények kamatelszámolásai

A Magyar Állam által kibocsátott devizakötvények után fizetendő kamatkiadások alakulását az 1999-től kibocsátott devizakötvények kamatterhe határozza meg, ezen időponttól a költségvetés már közvetlenül von be forrásokat külföldről, míg korábban ez az MNB feladata volt. E devizakötvények várható kamatkiadása 2007-ben 152 476,5 millió forint, amely a deviza-kamatkiadások 78,6%-át teszi ki. A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően az államok általában értékpapírok kibocsátásával vonnak be forrásokat, így ez a tétel az elmúlt években dinamikusan nőtt. A deviza-forrásbevonás döntő részét 2007-ben is kötvénykibocsátások biztosítják.

Az angol és amerikai tulajdonosok kezén lévő, a Magyar Királyság által 1924-ben kibocsátott ún. Népszövetségi kötvények állománya folyamatosan csökken, kamatterhük 2007-ben 2,9 millió forint.

3. Alcím: Devizaszámla kamatelszámolásai

Az Államháztartási törvény lehetővé teszi az adósságkezelő számára, hogy devizaszámlát nyisson a Magyar Nemzeti Banknál. A deviza forrásbevonás és a deviza törlesztések időbeli eltérése miatt keletkező, valamint a fedezeti műveletekhez kapcsolódó szabad pénzeszközök kerülnek ideiglenesen (végleges felhasználásukig) erre a számlára. A devizaszámla állománya után 5,5 millió forint értékű kamatbevétel várható 2007-ben.

4. Alcím: MTM-mel kapcsolatos kamatok

2004 végétől az ÁKK Zrt. közvetlenül a piacon végez swapműveleteket. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swap műveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő kamatozó fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál (ezek az ún. mark-to-market betétek, amelyek közül az ÁKK Zrt-nél elhelyezett összegek az adósságállomány részét képezik). A partnereknél elhelyezett betétek után 113,1 millió forint összegű kamatbevétel prognosztizálható, míg az ÁKK Zrt-nél elhelyezett betétek után várhatóan 56,0 millió forint kamatkiadást kell teljesítenie a költségvetésnek 2007-ben.

2. Cím: A forintban fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A forintadósság kamata a Magyar Állam által felvett hitelekhez, kibocsátott államkötvényekhez és kincstárjegyekhez kapcsolódó folyó kamatkiadásokat foglalja magában. A költségvetés forintban fennálló adóssága után fizetendő kamatok összege 2007-ben várhatóan 906 154,4 millió forint lesz, amely az összes kamatkiadás 82,4%-át teszi ki.

A forint kamatkiadások emelkedését a nominálisan növekvő adósságállomány, valamint az arra fizetendő átlagos kamatláb emelkedése együttesen idézik elő. Bár a 2006-ban megemelkedett hozamok 2007 közepétől várhatóan ismét csökkenni kezdenek, ez nem fogja ellensúlyozni az azt megelőző hozamemelkedésnek

kamatkiadásokat növelő hatását. Külön is jelentősen növeli a kiadásokat a 2006 végén és 2007 elején tervezett adósságtvállalások összege.

A forintkövetelések utáni bevételek csökkennek a 2006-ban várható bevételhez képest. E változás a Kincstári Egységes Számla (KESZ) állománya után kapott kamatok csökkenéséből ered. Az államkötvények értékesítésekor felmerülő felhalmozott kamatokból eredő bevételek stagnálnak 2006-hoz képest. 2007-ben összességében 62 673,2 millió forint forint-kamatbevételre lehet számítani.

1. Alcím: Forinthitelek kamatelszámolásai

A központi költségvetés forinthiteleinek kamatkiadása a 2006. és 2007. évi költségvetési törvények felhatalmazása alapján az autópálya-társaságoktól 2006-ban és 2007-ben átvállalt hitelek 84 054,2 millió forintos kamatából és az ÁAK Rt-től 2002-ben átvállalt hitelek 40,5 millió forintos kamatából származik. Az átvállalások következtében 2007 folyamán a forinthitelek állománya az előző évekhez képest jelentősen növekszik.

2. Alcím: Államkötvények kamatelszámolásai

Az államkötvények után fizetendő kamatok pénzforgalmilag 2006-hoz képest várhatóan csak kismértékben növekednek. A kötvényállomány növekedése és az emelkedő hozamszint nagyobb mértékű emelkedést indokolna, ezt azonban jelentős mértékben ellensúlyozza a megelőző évben magas aukciós árfolyamveszteség 2007. évi csökkenése. Az eredményszemléletű kamatoknál a pénzforgalmihoz képest nagyobb a kamatkiadás növekedése, mivel míg pénzforgalmi szemléletben az aukciós árfolyamveszteség a kibocsátáskor, addig eredményszemléletben a futamidő alatt elosztva jelentkezik.

2007-ben az államkötvények után a központi költségvetésnek 622 347,7 millió forint kamatkiadást kell teljesítenie. Ebből 580 846,6 millió forint a piaci értékesítésű, míg 41 501,1 millió forint az egyéb, nem piaci értékesítésű államkötvényeket terheli.

A költségvetés finanszírozási és adósságmegújítási szükségletét az elmúlt években jelentős részben a hiányt finanszírozó, piaci értékesítésű államkötvények biztosították, így állományuk és arányuk a teljes kötvényállományon belül évről évre emelkedett és emelkedik.

Az egyéb, nem piaci értékesítésű államkötvények nem vesznek részt a finanszírozásban és állományuk, valamint kamatkiadásuk a törlesztések és visszavásárlások révén folyamatosan csökken. A konszolidációval kapcsolatos kötvények 19 393,0 millió forintos és a kamatmentes adósság kötvényesítésével kapcsolatos (un. nulla kamatú adósság), 1996 végéig kibocsátott államkötvények 9 450,9 millió forintos terhei jelentik a legnagyobb tételeket. A nem piaci kötvények között szerepelnek továbbá a Postabank konszolidációja során átadott kötvények, az önkormányzatoknak gázközművekkel kapcsolatos, kártérítésként átadott kötvények, valamint az MFB-nek 2002 végén, veszteségrendezés céljából átadott kötvények kamatkiadásai is, amelyek állománya az elmúlt években folyamatosan csökkent.

A központi költségvetés forintkötvényei után járó kamatbevételek nagy részét az ugyanazon sorozatba tartozó piaci államkötvények több részletben történő kibocsátásakor jelentkező felhalmozott kamatok teszik ki. Ennek nagysága 2007-ben az idei várható összeggel közel azonos (37 601,5 millió forint). Szintén bevétel származik a bankkonszolidáció keretében az érintett hitelintézetek által kibocsátott, alárendelt kölcsöntőke-kötvények után kapott kamatok révén, amelyek nagysága várhatóan 1 278,0 millió forintot tesz ki 2007-ben.

3. Alcím: Kincstárjegyek kamatszámolásai

A kincstárjegyek utáni kamatkidadások várható összege 199 712,0 millió forint, mely összegből 157 335,6 millió forint a diszkont kincstárjegyek, 42 376,4 millió forint pedig a lakossági kincstárjegyek után fizetendő.

A diszkont kincstárjegyek kamatkidadása 2007-ben növekszik, melynek oka a 2006-ban bekövetkező jelentős állomány- és hozamnövekedés. A lakossági kincstárjegyek kamatkidadása ugyanakkor stagnál 2007-ben, annak ellenére, hogy 2006-ban, mind állományuk, mind kamatuk emelkedett. Ennek oka, hogy a lakossági keresletnövekedés a hosszabb, két éves lejáratú lakossági papírok felé tolódott el, így pénzforgalmi kamatnövelő hatása a 2008-as évet érinti.

4. Alcím: Kincstári Egységes Számla forint-betét kamatszámolásai

A fejezet bevételeinek jelentős hányadát adja a Kincstári Egységes Számla (KESZ) forintállománya után az MNB által a központi költségvetésnek fizetett kamat.

E kamatbevétel nagyságát alapvetően a KESZ állománya és a jegybanki alapkamat mértéke befolyásolja. E bevételek mérséklődését alapvetően a KESZ átlagállományának csökkenése eredményezi 2007-ben. A KESZ utáni kamatbevétel a tervek szerint 18 531,2 millió forintot ér el.

5. Alcím: Intervenció felvásárlás előfinanszírozási költségének megtérítése

2007-ben is szerepel a kamatbevételek között az EU által finanszírozott – de hazánk által megelőlegezett – intervenció felvásárlások előfinanszírozásából adódó kamatköltségek uniós megtérítése, amelynek 2007-es várható összege 5 257,2 millió forint.

3. Cím: Az adósság- és követeléskezelés egyéb kiadásai

A címben szereplő, nem kamatjellegű kiadások a költségvetés jutalékjellegű kifizetéseit és egyéb költségeit (pl. marketingköltségeket) tartalmazzák.

A devizajutalékok (1 912,8 millió forint) elsősorban az új devizakötvények kibocsátásakor fizetendő jutalékokat és a nemzetközi hitelminősítő szervezeteknek fizetett díjakat foglalják magukban. Az új devizakötvények a kibocsátáskor járnak jutalékfizetési kötelezettséggel, így a devizakötvények után fizetett díjak nagysága az adott évben értékesített kötvény mennyiségétől függ.

A forintjuttalékok és –költségek (9 037,1 millió forint), azon belül is a lakossági papírok értékesítése után kifizetendő forgalmi jutalékok és az egyéb költségek (BÉT-, és KELER-díjak, a nem dematerializált állampapírok előállításának nyomdaköltségei stb.) a 2006. évi várható összegtől kis mértékben elmaradnak. Az előző évekhez hasonlóan továbbra is a lakossági állampapírok (kincstári takarékjegyek és kamatozó kincstárjegyek) értékesítésének jutaléka (8 576,0 millió forint) teszi ki a forintjuttalékok jelentős részét.

Az állampapírok értékesítését támogató kommunikációs kiadásokra (800 millió forint) elsősorban az alternatív finanszírozási forrást jelentő lakossági papírok keresletének megtartása, illetve növelése érdekében van szükség. A korábbi évekkel megegyező összegű ráfordítás az erősödő marketingverseny és az emelkedő árak miatt a források hatékonyabb felhasználását jelenti. Ezen összegből finanszírozható továbbá az előírt kötelező hirdetések közzététele és a hazai és nemzetközi megjelenések. A tervezett devizakötvény-kibocsátások miatt 2007-ben is szükség van a belföldi mellett a nemzetközi állampapír kommunikációra is.

2006-tól az adósságkezelés költségei ebben a fejezetben jelennek meg, a 2007-re tervezett összeg 805,0 millió forint.

A követelés-kezelés költségeire 68 millió forint az előirányzat. A belföldi követelések kezelésével kapcsolatos költségekre előirányzott összeg részben felszámolásokhoz kapcsolódó hitelezői követelések bejelentésének díjára, részben felszámolások vagy végrehajtások költségére kell, hogy fedezetet nyújtson.

4. Cím: Tőkekövetelések visszatérülése

Tőkebevételeken a Magyar Állam külföldre és belföldre nyújtott deviza- és forint-hiteleinek visszafizetését értjük. 2007-ben e követelésekből befolyó várható bevétel 3 542,2 millió forint.

1. Alcím: Kormányhitelek visszatérülése

E bevételek a volt rubel-, illetve dollár-elszámolású országoknak a rendszerváltás előtt nyújtott kormányhitelekből származó törlesztéseket tartalmazzák.

A viszonylag könnyebben mobilizálható, nagyobb összegű, külfölddel szemben fennálló hitelkövetelések rendezésének folyamata lényegében befejeződött. A még mindig fennálló követelések a legkisebb fizetőképességű, illetve -készségű országokkal szemben maradtak fenn.

A jelzett okok és tendenciák miatt a külföldi államokkal szemben fennálló devizakövetelések a következő években csak fokozatosan csökkennek. A még fennálló követelések közül csak olyan viszonylatokban lehet számolni megtérüléssel, ahol ezt az utóbbi években megerősített szerződések, megállapodások megfelelő módon alátámasztják.

Oroszország esetében az érvényes államközi adósságrendezési megállapodás alapján a pályázók és az orosz partnerek között létrejött külkereskedelmi szerződésekben (MÁV Zrt., System Consulting Zrt., Speed-ex Kft.) meghatározott szállítási ütemezések

szerint történik az adósságlebontás. E kintlévőség lebontása 2007-ben befejeződik. A tervezett bevétel 1862,5 millió forint.

További bevételek két ország törlesztésének köszönhetőek. Albánia esetében a követelés lebontása pályázat eredményeként, áruszállítással történik, melynek értékeként 2007-ben 430,7 millió forint bevétel várható. Nicaragua esetében 28,3 millió forint törlesztésére lehet számítani.

2. Alcím: Nemzetközi pénzügyi szervezetek és külföldi pénzintézetek belföldre kihelyezett hiteleinek tőke-visszatérülése

A nemzetközi pénzpiacon felvett és az állam által továbbkölcsonzott fejlesztési hitelek belföldi kedvezményezettjei e jogcímre törlesztik tartozásukat. A világbanki és a japán Tengerentúli Alap (OECE) hitelekből megvalósult fejlesztések adósai 1 043,7 millió forint tőketartozást fizetnek vissza 2007-ben a költségvetésnek.

4. Alcím: Állami alapjuttatás járadéka

A belföldi követelésekből eredő befizetések a korábban nyújtott állami alapjuttatásból származó követelések tőkerészenek visszafizetését tartalmazzák. Az előirányzat kialakítása a Magyar Államkincstár által kezelt, az államháztartási körön kívüli adósokkal szembeni követelésekről rendelkező szerződések ütemezéséből kiindulva történt meg. E bevétel mértékét az adósok pénzügyi helyzetének alakulása, valamint a már folyamatban lévő és a várhatóan meginduló felszámolási eljárások befolyásolják.

2007-ben a belföldi adósoktól várhatóan 177 millió forint bevétele származik a költségvetésnek.

Dr. Veres János